

Izhaja vsako soboto zjutraj. Vsaka druga številka ima poučno zabavno lustrirano prilogo „Družinski Prijatelj“. Uredništvo „Zarje“ je v Trstu Via dell'Acquedotto št. 91. (pritličje). Tja je treba nasloviti vse rokopise, ki naj se objavijo v listu ali pa v prilogi „Družinski Prijatelj“. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu, ulica delle Poste št. 9. Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Naročnina „Zarje“ s prilogo je za vse leto naprej po pošti K 6.— za pol leta K 3. Posamezne številke po 6 v. Cena inseratom je 10 vinarjev za enostopno petit vrsto. Pri večkratnem objavljenju primeren popust Poštno-hranilničnega računa št. 64139

Slovenska istrska duhovščina — narodno delo — ločitev duhov.

Vse kaže, da je splavala po vodi takozvana narodna sloga. In kakor povsod, tako se skuša tudi tukaj zvrniti vso krivdo na duhovščino, češ, da je proti narodnemu delu in napredku, da skuša uvesti le razdor — „nazadnjaški klerikalizem.“ Te in podobne fraze se meče kot pesek v oči ljudem, ki ne vidijo nič in ki ne poznajo ali nočejo poznati čisto nič zgodovine narodne borbe istrskih Slovencev.

Vsak nepristransko misleči človek mora pripoznati, da je nosila slovenska duhovščina velik del narodnega dela. Ona je z ljubeznijo gojila narodni jezik v cerkvi in šoli, kar je smatrala za svojo dolžnost. In ko so nasprotniki kratili narodu njegove pravice, si laiška inteligenca pogosto ni upala javno nastopiti proti temu, ampak je le jadedovala v ožjem krogu prijateljev — boječ se za svoj kruh. Duhovnik pa je, v zavesti svoje dolžnosti, povsod in vselej javno branil svoje ljudstvo in zahteval njegove pravice. V tem boju se ni vstrašil nikakih žrtev, da zgodilo se je celo, da je žrtvoval svoje lastno življenje. Zato pa je takozvana inteligenca — različni tajniki, ki so za časa svojih študij hodili okrog duhovščine in prosili — „viaticum“ — hvaležno napadala njegove naslednike in ščuvala ljudstvo proti njim, ki so delali za ljudstvo.

Na koga se je vrgla z vsem srdom italijanska strahovlada in ga skušala uničiti, dobro vedoč, kdo je njen največji nasprotnik? Slovenski duhovnik je moral trpeti vse udarce nasprotnikov in ni bil varen niti svojega lastnega življenja. Na njegovo glavo so nasprotniki razpisali celo nagrado, da so ga čakale z revolverji najete italijanske barabe!

Ker ni hotela duhovščina izdati svojega naroda, je morala trpeti pogosto — pomanjkanje. Se je li komu izmed laiške inteligence, ki sedaj kriči proti „farjem“ ustavila plača za leta radi narodnega dela? Mnogo istrske slov. duhovščine pa je morala biti leta in leta brez vsake plače, ker je branila narodne pravice.

Morda pa je nasprotovala duhovščina omiki? Nikakor ne. To spričuje vsaka župnija, kjer so de-

lovali ali delujejo slov. duhovniki. Povsod se je duhovščina potegovala za narodne šole; in kjer teh ni, še sedaj vedno poučuje v narodnem jeziku za borno plačo 100 K od ure na leto, kljub temu, da ima drugega dela čez glavo. In tudi še sedaj deluje duhovščina v prvi vrsti, kjer se gre za ustanovitev narodnih šol. Dokaz je liberalno italijansko časopisje, ki napada, če ne edino — vsaj v prvi vrsti našo duhovščino, ne pa različnih liberalnih voditeljev, ki jim je narodnost in delo za omiko naroda le v frazah, v dejanju pa je pa presneto malo.

Da ni slov. duhovščina zaostajala tudi v gospodarskem delu, mora pripoznati tudi najbolj fanatično nadahnjene naprednjake. In tudi organizacijskega dela se je posebno mlajša duhovščina oprijela z vso vnemo.

Sčim toraj škoduje duhovščina narodni stvari — morda s tem, da dela? Človek bi skoro moral to misliti, kajti od naprednjaške strani se zabavlja najbolj čez one duhovnike, ki največ delajo. Sčim zopet dela duhovščina razdor v narodni slogi — morda zopet s tem, da dela za narode pravice, za narodovo blagostanje in izobrazbo?

Poglejmo! Mislimo, da se gospodje še vsaj nekoliko spominjajo zadnjih državnoborskih volitev. Kdo je hotel uvesti razdor? Ali ne nekateri liberalni učitelji, ki imajo sedaj v zakupu narodno delo in ki so volili Mandiča v svoji veliki usmiljenosti le, češ, on je ubog. Duhovščina pa se je pri tem brez izjeme in ugovora podvrgla disciplini „Pol. društva za Istro“. Ravno isto liberalno učiteljstvo in druga gospoda, ki se zgraža nad „klerikalnimi“ kršitelji sloge zahteva, da se je treba ločiti od farjev (!) in kaže svojo oliko s tem, da nima za duhovnika niti posebnega imena.

Nikakor noče naša duhovščina nesloge; na noben način pa tudi ne more trpeti, da bi se čez njo zabavljalo po zakotnih shodih, da bi se jo oviralo pri delu, da bi se jo blatilo pred ljudstvom in da bi se ljudstvo zapeljalo k nazadnjaškemu liberalizmu, ki bi uničil moralo in omiko našega naroda.

Če pa hočejo različni elementi na vsak način razširjati liberalne ideje med naše ljudstvo, če nima „Polit. društva za Istro“ volje in moči, da bi zatrlo to liberalno neslogo in če gre glasilo slovenskega polit. društva „Edinost“ tem razdirajočim elemen-

tom celo na roko; tedaj pa naj vedo gotovi politični voditelji, da bo znala istrska slov. duhovščina isto tako nastopati proti liberalnim kršiteljem sloge, kakor je nastopala proti laški iredenti!

Politične vesti.

ITALIJA PROTI AVSTRIJI.

Listi pišejo, da ima Italija popolnoma izdelan načrt ofenzivnega nastopa proti Avstriji. Italijanska armada bi prodirala ne iz Trsta čez Ljubljano na Dunaj, marveč iz Trsta in z Reke čez Zagreb proti Budimpešti. O ugodni priliki bi se Madžari združili z Italijani proti Avstriji. Ta načrt da je znan v dobro poučenih krogih.

SPORAZUMLJENJE MED POLJAKI IN RUSINI.

Poljski in rusinski voditelji so se zadnji čas zaupno posvetovali, kako premostiti nasprotstva med Rusini in Poljaki.

Položaj je zdaj sledeč: Poljska krakovska stranka, v kateri ima namestnik dr. Bobrzinski veliko vpliva, je za spravo in jo povspesuje. Nacionalni demokrati, ki jih vodi dr. Globinski se še niso izjavili, a žele spravo. „Poljska ljudska stranka“ še nasprotuje nekaterim točkam sprave, a upajo, da poravnajo nasprotja. — Med Rusini ne pride v poštev ruska narodna stranka. Ukrajinci in rusinski radikali zahtevajo enakopravnost. Dejansko je že vsa zadeva tako dozorela, da se o spravi posvetujejo rusinske stranke 1. septembra, poljske pa začetkom septembra.

NAPETE RAZMERE MED AVSTRIJO IN SRBIJO.

Neki vplivni diplomat našega zunanjega ministrstva je izjavil, da pripravljata zunanje in finančno ministrstvo že več časa izpremembe glede na Bosno in Hercegovino. Aehrenthal in Burian obrazložita delegacijam svoj program. Čudili so se v zunanjem ministrstvu, ko so čitali poročila v časopisju, da v Bosni vre, kar ni res, ker je ministrstvo dobro poučeno in ve, da je povzročila časnarska poročila Srbija, kar je vzbudilo v zu-

LISTEK

Ne, gospod!

(Povest H. Litrova. Iz hrv. Starogorski).

V tem trenutku največjega strahu se je začul radosten krik:

„Vidi se jadro! Vidi se jadro!“

V tem hipu so se razobesile na jarbol zastave, ki so značile, da je ladja v nevarnosti. — Na prednjem delu je vihrala velika zastava z imenom ladje.

„Opazili so nas“, vikne krmilar. Ladja plava k nam.

Rešilni čolni so se spustili v morje in kapitan je pozval starejše mornarje, kakor je to navada, da se posvetujejo, kaj z ladjo storiti. Enoglasno je bilo sklenjeno, da se pusti, naj se potopi, ker itak ni rešitve.

Glavno je bilo, da se reši življenje. Ema se je vsedla s štirimi mornarji v rešilni čoln ter plavala k ladji, ki jih je mislila rešiti.

Ladja se je toliko približala „Emi“, da se je lahko z daljnoglasom razgovarjalo. Mornarjem se čudno zdelo, zakaj ladja ni razobesila nobene zastave.

Hinko vzame daljnoglas in prosi v angleškem jeziku za pomoč. — Ali čudo! Z ladje ni nobenega odgovora.

„Ema“, pol pod vodo, zaplove k angleški la-

dji in Hinko pozove zopet na pomoč. V tem se začuje z ladje odgovor:

„Ne gospod!“

V tem hipu zaplove angleški brod z vso silo naprej, da je kmalu izginil z vida.

Kakor okamenjen je stal Hinko na potapljačji se ladji, sam sredi neizmerne vode. Mornarji so vikali in psovali okrutneža, a on jih ni čul. — Ladjice, v kateri je odplavala Ema, ni bilo več nikjer.

Ko se je kapitan zopet zavedel, je kriknil z gromkim glasom:

„Zapalite ladjo, da nas ona vidi! Kje je ladjica? Kličite jo!“

Ali vsi napori mornarjev in njih kapitana so ostali brezuspešni.

Čolna je zmanjkalo. — Ema je istotako slišala reči: „Ne gospod!“ ker je njen čoln bil že blizu angleške ladje.

Temna, burna noč je razpela svoja krila nad groznobesnečim morjem in strašno neusmiljenostjo masčevalnega človeka.

„Ema se je potopila in mornarji so v naglici z bruni naredili splav ter se predali svoji usodi. Celo noč so jih valovi metali semintja. Kapitan je klical svojo Emo, ali ni je bilo nikjer. Grlo mu je vmolknilo, zapustila ga je zavest in do zore je bil v omedlevici.

Ko je zlato solnce obsijalo brezkončno obzorje in je plegla burja, jeli so se izmučeni mornarji ogledovati, če se jim ne bliža kaka rešilna ladja, in če bi opazili Emin čolnič, njo in štiri

tovariše, ako jih je božja previdnost obvarovala. Tužen je bil njegov pogled, ko ni zapazil kraj sebe mile soproge.

V tem se prikaže v daljavi ladja, ki je jadrala v smeri proti njim. Mornarji so jeli radosti klicati, dočim je njihov kapitan preklinjal svojo usodo.

Ali ta usoda ni bila tako huda, ker na ladji, ki se mu je približevala, je bila Ema. Morje je njeno ladjico razdvojilo daleč od potopljene ladje. Valovi so jo tirali dalje in tako je zadela ob ladjo „Star of peace — Plymouth“, ki je rešila njo in ostale štiri mornarje. Ta ladja je rešila Hinka in njegovo družino.

Ema je slutila, da je besede z angleške ladje „Ne gospod!“ izustil njen nekdanji obožavatelj Robert. Na podlagi te slutnje se je poizvedelo in dokazalo zverstvo kapitana Roberta. Angleški pomorski zakoni so zelo strogi in tako so Roberta vrgli v ječo.

Ko je bil zopet prost, so ga prezirali vsi mornarji, da si je raditega in radi pekoče vesti vzela življenje. Zdravniki so ga pregledali in našli, da je bil umobolen.

Ema in Hinko še danes živita v Trstu. S svojim delom in trudom je zgradil Hinko novo ladjo, ki plove po jadranskem morju pod imenom „Sv. Nikola“.

Obljubil se je temu svetniku, ki varuje popotnike, ko je bil v največji nevarnosti. Molil je za se in za svojo drago Emo.

(Konec).

nanjem ministrstvu nevoljo in se je bati, da razmere med našo državo in Srbijo se poslabšajo, če se srbska vlada kmalu ne premisli in prepreči nadaljne napade po časopisju. Trgovinska pogodba še ni pod streho. Odkrit in tajen boj Srbije proti Avstriji ne mislijo merodajni krogi več mirno gledati, marveč posežejo vmes v kratkem času merodajne osebe. „Wiener Allg. Ztg.“ pa poroča, da je masregovala srbska vlada prejšnjega načelnika srbskega časnikarskega urada in tajnika „Srbskega Glasnika“ v Carigradu, ker po svojem ponovnem netaktnem vmešavanju v notranje avstro-ogrške zadeve postal nadležen merodajnim politikom Avstro-Ogrske.

PORTUGALSKA BREZ DENARJA.

Na Portugalskem so prišli na sled velikemu škandalu, v kateri je zapleteno več uglednih politikov in tudi ministrov. Ravnatelj tobačne režije je namreč dobil pisma politikov in ministrov, da bodo pripravili vlado do tega, da postavi le tretjino dohodkov tobačne režije v državni proračun, nad 20 milijonov pa si razdelijo politiki z ravnateljstvom.

S poskušano korpucijo se je bavil že ministrski svet ter pozval ravnatelja tobačne režije, naj predloži vsa pisma, ki jih je dobil v tej stvari. — Ni čuda, da so državni dohodki tako padli, da se sedaj vse državne plače izplačajo le do tretjine. Častniki in vojaki, razen lizabonske garnizije, niso že od 1. avg. dobili niti vinarja plače.

NOVICE.

n Današnji številki smo priložili položnice za vse one p. n. naročnike, ki še niso plačali naročnine za drugo poletje, a so list vseeno prejeli. Prosimo, da se priloženih položnic čimprej poslužijo in mali znesek K 3. plačajo.

Ustanovni občni zbor Slov. kršč. soc. zveze v Trstu se bo vršil dne 20. septembra popoldne v prostorih obrtno konsumnega društva pri sv. Ivanu. — Po zboru bode prosta zabava z godbo in petjem.

n **Ljudska hranilnica in posojilnica za tržaško občino pri sv. Ivanu** je s 1. septembrom t. l. otvorila svoj podurad v Trstu, ulica delle Poste 9, poleg prodajalne katol. tisk. društva. Sprejemale se bodo hranilne vloge in izplačevala posojila prav tako, kakor v glavnem uradu pri sv. Ivanu. — S tem korakom je hranilnica ustregla posebno vsem tistim, ki so imeli do Sv. Ivana predaleč. Denarni promet hranilnice in posojilnice meseca avgusta je bil K 163.710.10.

n **„Slavnost kranjske dežele“**. Pod tem naslovom priredi v nedeljo dne 13. septembra pevsko društvo „Ljubljana“ v vseh prostorih hotela „Union“ veliko slavnost narodnih noš. Reditelji sijajnega dunajskega sprevoda so razposlali te dni udeležencem kranjske skupine navdušena vabila, v katerih jih vabijo, da se ta dan v svojih krasnih narodnih nošah zbero v Ljubljani. Dobili so že mnogo odzivov, tako da se bo zbralo na tej slavnosti vse, kar je neslo čast in slavo slovenske domovine v svet in na cesarski Dunaj, ljubljansko občinstvo pa bo imelo priliko diviti se na izbranih narodnih nošah. Razume se, da je vsaka narodna noša dobrodošla in da onim, ki nastopajo v narodni noši, ni treba, da bi bili ravno člani dunajske skupine. Čim več bo narodnih noš, lepša bo slavnost. Zato vabimo vse, ki imajo narodne noše, da ta dan v narodnih nošah prihite v Ljubljano! Naj bi na vseslovenski slavnosti narodnih noš našli ne samo narodne noše s Kranjskega, ampak tudi slovenske narodne noše iz Koroške, Primorske in Štajerske. O podrobnostih te zanimive slavnosti bomo še poročali. Slavnostni odbor je neutrudljivo pri delu. „Unionovi“ prostori bodo zanimivo dekorirani. Na slavnosti bodeta sviralci dve godbi, pevski zbori bodo tekmovali z narodnimi popevkami, urejeno bo veliko streljanje na dobitke, urejen bo velik kmečki semenj, sploh bo odbor storil vse, da vse posetnike slavnosti popolnoma zadovolji. V nedeljo, dne 13. septembra torej vsi na prekrasno „Slavnost kranjske dežele“ v Ljubljano!

n **Jugoslovansko časnikarsko društvo** se je v pondeljek konstituiralo. „Jugoslovanskega časnikarskega društva“ je bil prvi zbor, ki se je vršil v novi knjižnični dvorani „Katoliškega tiskovnega društva“. Društvo je sedaj zastopa 28 slovenskih časopisov, pristopijo pa tudi Hrvatje. Za predsednika „Jugoslovanskega časnikarskega društva“ je bil izvoljen dr. Ig. Žitnik, za njegovega namestnika dr. Evg. Lampe, za tajnika Iv. Štefe, za taj. namestnika Fran Kremžar, za blagajnika F. Ter-

seglav, za blagaj. namestnika Silvester Skerbinec, za odbornike: Dr. Korošec, V. Cenčič in F. Smodej. Društvo je pristopilo „Zvezi slovanskih časnikarjev“ v Pragi. Članarina za podporne člane je 10 K, za redne 12 K na leto. — Ustanovni član plača 200 K. — V kratkem skliče „Jugoslovansko časnikarsko društvo“ zborovanje, na katerem odbor predloži natančen načrt društvenega delovanja. — Pozivamo vse somišljenike, ki se zavedajo važnosti našega časopisja, da pristopijo društvu kot ustanovniki ali pa kot podporni člani. — Društvo se udeleži tudi shoda slovanskih časnikarjev v Ljubljani po svojih odposlancih.

n **Zopet Balkanovci in njih knjižnice**. — V „Edinosti“ beremo, da bodo Balkanovci odklovali najbolj pridne brave njihovih knjig. Darovali jim bodo razne knjige. Med drugimi je tudi Aškerčeva knjiga: Primož Trubar. Ta knjiga, ki jo je spisal voditelj slovenskih svobodomiselcev, odpadli duhovnik Aškerc, ne prenese nobene strokovnjaške ocene. — Iz nje govori le sovraštvo do katoliške cerkve in vere, ogenj in žveplo bluje Aškerc v tej knjigi na katoliško duhovščino. — Take nedolžne knjige torej širi „samonarodna“ akademiška mladina med naše ljudstvo. Potem pa imajo ti ljudje še tako drzno čelo, da hodijo po farovžih zagovarjat svoje „šund biblioteke“. Falotarija!

n **Telovadni odsek kat. društva v Mirnu** pri Gorici priredi dne 8. septembra na praznik rojstva M. D. veliko slavnost združeno z mladeniškim tečajem, javno telovadbo in ljudsko veselico. — Ta slavnost ima namen zanesti po naši Goriški smisel za razvoj mladeniških organizacij na krščanskem temelju. Premalo smo dosedaj obračali pozornost na našo mladino, treba je torej sedaj s podvojnimi močmi začeti.

Vspored slavnosti.

1. Ob 8. uri zjutraj sprejem članov, ki pridejo po goriški cesti. Odhod v vas.
2. Ob 8. in pol sv. maša.
3. Ob 9. uri do 12. ure mladeniški tečaj: a) Iv. Podlesnik: Koristi telovadbe, b) Fr. Terseglav: Mladina in kulturni boj, c) Dr. Dermastia: Mladeniške organizacije iz socialno političnega stališča, d) Dr. Breclj: Spolna higijena.
4. Ob 12. uri skupno kosilo. (Brez pijače 80 vinarjev.)
5. Ob 3 in pol javna telovadba.
6. Po telovadbi ljudska veselica.

Udeležniki, ki pridejo skozi Gorico se zberejo od 6 in pol do 7. ure zjutraj v „Centralu“. Ob 7. uri odhod v Miren.

Pri sprejemu, sv. maši, telovadbi in veselici svira vojaška godba.

n **„Slov. dij. zveza“** si je izvolila na IV. red. občnem zboru dne 21. velikega srpana v Gorici sledeči odbor: Predsednik stud. iur. Marko Natlačen; podpreds. eksport. akad. Ivan Avsenek; tajnik: stud. iur. Stanko Masič; blagajnik: stud. iur. Ciril Sedej; knjižničar: stud. iur. Ivan Brozovič; odbornika brez mandata: theol. Andrej Snój in abit. Anton Megušar; revizorja: stud. iur. Fran Kovač in stud. iur. Ivo Česnik. — Pisma in pošiljatve naj se naslovljajo: Stanko Masič, iur., Ljubljana, Zalokarjeve ulice št. 10. Denarni prispevki naj se pošiljajo na naslov: Ciril Sedej, stud. iur., Cerkno na Goriškem.

n **Bliža se šolsko leto** in kmalu bo konec počitnic. Kje pa nameravate kupiti svojim otrokom vse potrebne šolske potrebščine? Kupite jih v prodajalni „katoliškega tiskovnega društva“ v Trstu, ulica delle Poste št. 9 (pri veliki pošti). Tu najdete peresa, svinčnike, knjižice, črnilo in slično vse po najnižih cenah.

n **Prijeti vlomilci**. O tržaških vlomih že dolgo ni bilo ničesar čuti; kakor bi bili izginili tržaški vlomilci. Kakor se pa kaže, se je zdaj zopet začela vlomilska sezona. Prvi vlom je bil nesrečen. Štirje taki tiči so vlomili v vinsko skladišče Filipa Ivaniševiča, a so dva izmed njih ujeli, dva sta pa ušla. Seveda so Italijani. Izmed aretirancev je eden iz Benetk, eden pa iz Bari. Ukradene reč je dobil lastnik nazaj. Lopovi bi se gotovo spravili

n **Divjaštvo laških liberalcev**. Pretečeno nedeljo so priredili laški kri. soc. v Rovinju svoj shod. Rovinjski liberalci so pa s takim terorizmom pritiskali na trgovce in krčmarje, da udeleženci shoda niso dobili ne jesti ne piti. Povrhu so pa še kršč. socialce dejansko napadli, metali so kamnje, bombe, petarde; kri je tekla in mnogo je ranjenih. Liberalci vseh narodnosti so si jednaki. Z divjaštvom hočejo preprečiti vhod krščanski ideji tudi v Istro. A to se jim ne bo posrečilo. Kršč. ljudstvo jih bo pomandralo. Mi gremo naprej!

n **Češki katoliški shod** se je vršil impozantno. Spreveda se je udeležilo do 12.000 ljudi. Pred nekoliko leti ne bi nihče rekel, da bo v Češki, tej klasični zemlji verskih revolucionarju kriščanska ideja slavila take triumfe.

tudi na blagajno, v kateri je bilo za 10.000 K vrednosti, če bi ne bili presenečeni od redarja v svojem „delu“.

n **Kompare — krčmar**. Nedavno temu smo priobčili pod tem naslovom, da je bivši dekan in dež. poslanec č. g. Jos. Kompare otvoril v Ameriki krčmo (saloon, izg. salun). Mi smo na prošnjo g. Petra Komporeta takoj v naslednji številki to prekleicali in sedaj smo dobili iz Amerike še sledeča pojasnila.

Res biva v South-Chicagi, Ill. že več let krčmar Josip Kompare. Tu je dotičnik iz Jelšanske občine našel zmoto. Glede č. g. Komporeta Josipa je pa resnica ta-le:

G. Kompare je bil imenovan 16. dec. 1907. za duhovnega pastirja avstrijskih naseljencev ob Southern-Pacific s sedežem v Thibodeaux. V polovici meseca marca t. l. je tamošnji nadškof ponujal misijonsko postajo Italijanov ob spodnjem Mississippi, ali on je rajše sprejel poziv „Kranjsko slovenskega kat. cerkv. društva sv. Jožefa“ v državi Kansas, v mestu Kansas City, kjer je v dogovoru in z dovoljenjem škofa v Leavemuthu ustanovil do sedaj prvo slov. župnijo v tej državi. Organizacija lepo napreduje, ima okoli 500 duš in prav sedaj se zida župna cerkev.

n **Toča**. V sredo popoldne je divjala huda nevihta po Trstu in okolici. Padala je vmes tudi debela toča, ki je napravila posebno na grozdju obilo škode.

n **Romanje na sv. Goro** priredi „Katoliški odbor“ v Trstu dne 8. septembra. Nam se je od več strani očitalo, zakaj da ne priporočamo tega romanja in ne objavimo vspredda. Mi tega zato nismo storili, ker nam je popolnoma neznan, kdo je ta „Kat. odbor in iz katerih gospodov obstoji. Toliko v pojasnilo.

n **Darovi za „Ljudski sklad“** v Trstu. Za ta sklad se je nabralo do sedaj 102 K 70 v. — Vse naše somišljenike in brave prosimo, naj ob vseh prilikah nabirajo darove za velevažni „Ljudski sklad“. Darovi naj se pošilja o na naslov: Anton Čok, kaplan, Sv. Ivan pri Trstu.

n **Velik požar** je bil v nedeljo dne 29. avg. v Blatogradu. Pogorelo je 9 gospodarjem 18 sloopij. Na lice mesta je prišlo 14 požarnih bramb ter 85 vojakov pod poveljstvom častnikov. V Celoveu je dal čuvaj po 10. uri znamenje, da Blatograd gori. Zgorela je tudi streha in stolp cerkve. Združenimi močmi se je posrečilo do 5. ure popoldne omejiti og. nj. Kako da je ogenj nastal, se še prav dobro ne ve, sumijo pa, da so zažgali igrajoči otroci. Vsi pogoreli so zavarovani, vendar je škoda veliko večja, kakor pa znaša zavarovalnina. Samo pri deželni zavarovalnici je naznanjene škode čez 28 tisoč kron. Cerkev z zvonovi vred, ki so se pri požaru deloma stopili, je zavarovana pri tržaški „Riunione adriatica di sicurtà“. Zadnji večji požar je bil v Blatogradu leta 1872, ko je skoraj cela vas pogorela, tako je namreč zapisano na kameniti plošči v cerkvi.

n **Tihotapstvo ob srbski meji**. — Po noči od sobote na nedeljo so skušali tihotapci spraviti čez Donavo pod Belgradom mnogo svile, Ševro-usnja in drugih dragocenih predmetov, nabasanih v vrečah. Čolni so bili že ob srbski obali in pričelo je razkladanje, kar se prikažejo srbski finančni stražniki in prično streljati. Čolni so ušli, en tihotapec je bil od krogle smrtno zadet, blago pa je ostalo na srbski zemlji.

Pa tudi Srbi so zadnji čas pridno utihotapljali na Hrvaško in Ogrsko, in sicer cele črede prešičev in govedi. Po noči so prevažali živino čez Savo in Donavo ter spravljali na bližnje živinske semnje. Svoj čas, ko Srbija še ni imela tobačnega monopola, je evetelo tihotapstvo s tobakom. Pri tem je obogatela marsikatera današnjih bogatih trgovskih družin v Belgradu.

n **Nova vojna ladja**. — Novo 14.000 tonsko vojno ladjo „Nadvojvoda Ferdinand“ izpuste v morje 30. t. m. Prvotno so jo nameravali izpustiti v morje 4. oktobra, a je morje bolj ugodno 30. t. m. Slavlja se udeleži prestolonaslednik in vse avstrijsko brodogrje.

n **Nesreča pri vojaškem streljanju**. — Iz Beljaka nam poročajo:

V petek dne 28. avg. se je blizu Beljaka vežbal ondi nastanjeni 3. polk gorskega topništva. Ko so topničarji obračali topove, se je nepričakovano izprožil gorski top. Pri tem je topničarju Kovačiču, ki je proti predpisu stopil pred žrelo topa, krogla daleč proč odnesla glavo in dele trupla.

n **Železniški most v Mostah na Gorenjskem** so dne 31. m. m. zamenjali z novim. V ta namen so poleg starega železnega mosta, ki drži čez globoko tekočo in deročo Završnico, postavili vzporedno na desni in levi dva lesena mostova. Na levem lesenem mostu so v 6 tednih sestavili novi

železni most. S primernimi pripravami so 31. m. m. popoldne potegnili stari železni most ter obenem na mesto starega porinili novi železni most okoli 30 metrov dolgi. Vse to je izvršilo 11 ljudi v 16 minutah, da si stari most tehta 70.000 kg, novi pa 100.000 kg. Nato so hitro pritrdili relze in z 2 lokomotivama, katerih vsaka je tehtala 86.000 kg, poskušali novi most. Obe lokomotive so se opetovano z največjo hitrostjo peljali čez most, ki se je usedel samo za nekoliko milimetrov. Vse delo je bilo izvršeno v 1 uri in 5 minutah, tako da redni promet na progi ni bil kar nič oviran. Iz bližnjih in odda jernih krajev je prišlo vse polno ljudi gledat to čudo moderne tehnike.

n Iz Sežane. — In vendar gremo naprej. — Imamo novo „Ljudsko-župnijsko knjižnico, ki šteje 200 knjig. V prvi vrsti gre hvala prevz. ekse. škofu dr. Naglu, ki je podaril knjižnici 50 K. — Srčna hvala sl. „Družbi sv. Mohorja, ki je darovala 65 knjig, ter enaka hvala „Katoliški bukvarni v Ljubljani“, ki je tudi poslala 20 vezanih knjig. V knjižnici so knjige razne vsebine. Niso pa samo Mohorjeve knjige, katerih se nekateri „narodnjaki“ grozno bojijo, ampak je tudi mnogo drugih knjig iz „Ljudske knjižnice“, Spillmanove povesti, knjige iz „Slov. Matic“ itd. — Kaj pravijo nato „Balkanovci“?

Tudi imamo v Sežani „Čebelico“, ki je v enem mesecu svojega obstanka nabrala nad 100 kron. Tako se gre počasi, a sigurno naprej.

n Konj se je zmotil. Na Dunaju je šla po ulicah Adela Ark, ki je imela na glavi moderni klobuk z mnogo zelenjave in cvetja. Prišedša mimo fijakerskega stojišča je dobil neki konj apetit po zelenjavi ter je hlastnil po klobuku. Gospodična je hotela rešiti klobuk ter se je zgrabila z obema rokama za glavo, a pri tem jo je konj z zobmi še na roki ranil. Pred sodiščem je fijakar zatrjeval, da Dunaj nima mirnejšega konja kakor je njegov, a kdo bi mu zameril, da je pri pogledu na toliko pašo dobil apetit. Izgovor pa možu ni pomagal, temuč je moral plačati 10 K globe.

Iz okolice.

o Sv. Ivan. Naša Marijina družba je priredila letos romanje na Brezje in Bled. Romanje, katerega se je udeležilo 160 oseb, je vspelo v zadovoljnost vseh, za kar gre čast in hvala voditelju preč. g. žup. upr. Fr. Sila. Krasno je prepeval pevski zbor Marijine družbe tako na Brezjah pri sv. maši, kakor tudi po blejskem jezeru.

o Na Opčinah se bo vršil sv. misijon od 6. do 13. septembra. Vodili ga bodo oo. jezuitje iz Ljubljane. — Prvi živinski semenj je bil na Opčinah 2. t. m. Obiskan je bil dobro.

Iz Istre.

i Iz Jelšan. Minolo nedeljo 30. avgusta se je v Jelšanah ustanovila posojilnica in hranilnica. Gospod revizor Zadružne Zveze Kramaršič je poljudno raztolmačil pravila nove Jelšanske posojilnice, gospod župnik pa pomen in potrebo, nakar se je takoj konstituiralo načelstvo. Načelnik nove posojilnice je g. župnik Velhartický, odborniki pa gg. Valenčič Jakob, nadžupan Dolenje 23, Čekada Ivan, Jelšane 21, Frol Josip, Jelšane št. 28, Čekada Matija, Dolenje 14, Saftič Anton, Dolenje 44. Vsi ljudje so veseli tega koraka in željno pričakujejo dneva, ko bode jelšanska posojilnica začela poslovati.

i Narodni socialisti v Bregu. Minolo nedeljo je „tovariš“ dr. Mandič poskušal ustanoviti lokalno organizacijo v Borštu in Ricmanjih. Z vlakom ob 3. ur popoldan se je pripeljal na postajo v Boršt in z njim cela truma članov N. D. O. Na kolodvoru so jih že čakali Ricmanjci s svojo godbo ter nekaj takih iz Boršta, ki jim je „Edinost“ namesto evangelija. Med tem, ko je bila služba božja, zavzeli so Tržačani in Ricmanjci, ki so imeli nalogo govornikom ploskati in „živijo“ klicati, na različnih drugih krajih so bile razvrščene gručice delavcev N. D. O. in liberalnih Prešernovcev iz Boljunca, da bi precej zadušili vsak poskus, ako bi kdo hotel ugovarjati.

Pa ni bilo treba. Udeležba od strani Borštanov je bila tako maloštevilna, da jih ni bilo vsega skupaj kmetov in delavcev 40. Zanimanje za delavske organizacije je na kmetih prav malo. Zato so „delavski“ govorniki videli in slišali k svojim govorom ploskanje le seboj pripeljanih delavcev in lajanje štirih psov, ki so se zvesto odzivali danim znamenjem.

Ricmanjci in liberalni Prešernovci iz Boljunca so isti dan prišli v Boršt z veselimi upanjem, da bodo tržaški narodni socialisti udrihali po klerikalcih in duhovnikih — no v Borštu sicer tega niso slišali — toliko več pa zvečer na shodu v Ricmanjih.

Po shodu v Borštu odšli so v Ricmanje, kjer so bili bolj med svoji somišljeniki — tam so bile govornice vse drugačne po znanem pregovoru: „Drugi kraji, druge navade“.

Kaj ne „tovariši“ ni treba in ni smeti povsod povedati vsega!

i V Bregu ugibajo, kakšen namen ima Dr. Mandič, ko je zadnji čas tolikokrat prišel pokazat svojo osebo na raznih shodih v tem okraju. Vedno bolj prevlada mnenje, da si „tovariš“ Dr. Mandič hoče s tem pripraviti pot do kakšne kandidature za deželnega poslanca.

i Tragična smrt poročnika. Iz Opatije se poroča:

V nedeljo je umrl na tragičen način sin g. Bernatoviča, trgovca v Ljubljani, poročnik 80. polka. Pretekli teden je prišla gospa Bernatovič s hčerko in sinom v Opatijo. Mati s hčerjo je prebivala v hotelu „Habsburg“, a sin v c. kr. častniškem prebivališču, od koder je prihajal k materi in sestri v Habsburg jest. V nedeljo pred obedom, kakor po navadi, šel se je pa sin kopat v morje v kopaljšče „Angiolina“. Ker mu je bila skakalna deska premalo visoka na morskovo površino, odločil se je, da gre skakat na glavo v morje raz več metrov visoke strehe kopaljščne kočice, s katere skakati je pa strogo zabranjeno. — Ko je opazil paznik kopaljšča, kaj g. Bernatovič namerava, zabranil mu je in obenem povedal, da je strogo zabranjeno skakati raz strehe v morje, ker pri kraju voda ni niti meter globoka. Poročnik Bernatovič je pa zavrnil paznika, da naj se za njega ne briga, da on ni več otrok in da ve, kaj dela. Kako je prišel potem pokojni Bernatovič na streho, pazniku ni znano.

Naenkrat so videli kopajoči gostje Bernatoviča na strehi in že tudi, kako je skočil na glavo v morje. Misleč, da Bernatovič plava pod morjem, gledali so kopalci, kje bo prišel vun, ali že čez nekaj trenutkov so opazili namesto glave nogo, ki se je pokazala iz morja. Nič dobrega ne sluteč podalo se je nekaj oseb takoj na dotično mesto in potegnili so iz morja truplo mrtvega poročnika Bernatoviča, ki si je radi višočine skoka in preplitvega morja ob skoku na glavo zlomil tilnik in ostal na mestu mrtev.

Štirje zdravniki, ki so bili takoj na mestu, so konstatirali takojšnjo smrt vsled zlomljenja tilnika. —

i V Klani v Istri bodo slovesno obhajali 50-letnico prikazanja luške Matere božje s tridnevnicco od 6—8. septembra. Pridigal bo č. o. Tomaž Tomašič, frančiškan iz Košljuna.

i Postaja za zrakoplove v Preluki. Primorska deželna zveza za povzdigo tujskega prometa, ki ji je projektor tržaški namestnik princ Hohenlohe, je darovala večjo vsoto za gradnjo vodljivega zrakoplova ter opozorila vojno ministrstvo na morski zaliv pri Preluki v Istri, ki tvori površino 20 hektarov in bi bil sposoben za plavajočo postajo za zrakoplove. Te dni pride v Opatijo komisija vojne ministristva, ogledat si imenovani zaliv.

Izšla je

Družinska Pratika

Dobi se v prodajalni kat. tisk. društva v Trstu.

Razne vesti.

r Železo postane cenejše. Avstrijski kartel za železo se sklenil, da zniža ceno „Stabeisen“ železja za 1 K in surove pločevine za pol kronc. — In menda je bila stvar zelo nujna, ker je kartelovo vodstvo ceno znižalo brez občnega zbora, ki bo to za lastnike akoj prevažno naredbo šele moral odobriti. Sila pa je bila, ker je železje pri nas tako drago, da pričinja Nemčija z Avstrijskim železom že v Avstriji sami tekmovali. Torej veja, na kateri sede milijonarji železninarji, je začela pokati, ker so zlezli previsoko. Škandal je sploh, da se kartelom pusti konzumente brezobzirno oropavati, kajti na leto pridela železninarski kartel 4.000.000 kvintalov „Stabeisen“ železja in 600.000 kvintalov pločevine; če je tedaj kartel sam od

od zaslužka popustil 4.300.000 kron, moramo pač reči, da obžalujemo odjemalce, ki nimajo sredstva, da bi kartel prisilili odpustiti toliko, da pridemo na ceno, ki jo je železo res vredno in da se iznebimo cen, ki jih diktira po svoje železniški kartel in židovski milijonarji, ki so lastniki akciij.

Kdaj propade Nemčija? Danski list „Flensborg Avis“ prorokuje, da propade nemško cesarstvo leta 1913. List izvaja:

Ko je bil prvi nemški cesar samo še pruski kralj, je obiskal neko grafico, ki je bila na glasu, da zna čarati in jo vprašal, kdaj da postane nemški cesar. Odgovorila mu je, naj prišteje letnici 1849, ko je bila udušena revolucija iz leta 1848, številke 1, 8, 4, 9, dobi letnico 1871, ko postane nemški cesar. Če pa prišteje letnice 1871 številke 1, 8, 7, 1, dobi letnico 1888, ko bo umrl. Viljem je nato vprašal, koliko časa bo trajalo nemško cesarstvo. Odgovorila je, naj prišteje 1888 1, 8, 8, 8, in dobi 1913. Danci upajo, da pribore nazaj 1913. Šlezvik, češ, ker sta se prvi prorokovanji tako točno izpolnili, se bo tudi tretje.



Novo!

Novo!

Prodajalna katoliškega tiskov. društva

ulica delle Poste 9 - v Trstu - ulica delle Poste 9

pri veliki pošti

ima na prodaj: „Pesmi, prestavljene iz raznih tujih izvirkov“. — Prestavil B. Benk, kurat pri usmiljenih bratih v Gorici. 1908. 4 deli. Vsak del 40 vin., vsi štirje deli skupno K 1.40, broširano. Preskrbimo tudi primerno vezane po nizki ceni. Ker je g. B. Benk prestavo in natis na svoje stroške oskrbel in s tem imel nemalo stroškov, prosi se obilo naročil, da se to delo razpeča.

Ravno tam se dobi tudi nova „Družinska pratika“ za leto 1909. Cena 24 v. izvod. Ta pratika ima poleg obilice drugega poučnega berila tudi popis in barvane slike z ozirom na letošnji trojni jubilej. — Razprodajalci dobe: 100 kom. po 17 vin. Ob priliki petdesetletnice mašništva sv. Očeta lepe podobe Pija X. na platnu z lepim, širokim okvirjem za jako nizko ceno 20 K. — Istotam: Zaloga cerkvenih tiskovin.



Gb pričetku šolskega leta

priporoča

Prodajalna katol. tisk. društva

ulica delle Poste 9.

svojo zalogo vseh šolskih potrebščin, kakor: peresa, svinčnike, držala, radirke, razni papir, črnilo, tintnike, razne zvezke itd. Zahtevane šolske knjige in tiskovine preskrbimo v najkrajšem času.

Prodajalna razpolaga tudi z različnimi molitveniki, kipi, križi, svečniki, svetinjami, različni venci, cerkv. opravo itd.

Župne urade opozarjamo

na našo zalogo sveč, po nizki ceni. Čebelno voščen sveče po K 4.90 kg. I. vrste K 4.30 kg, II. vrste K 2.40 kg., okinčane sveče K 3.30 kg.

Na željo oskrbimo tudi ceneje takozvane ekonomicne sveče po K 1.70 kg.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani
registr. zadruga z omejeno zavezo

javlja, da je svoje zastopstvo za Trst, Istro, Dalmacijo poverila

Svetku Hanibalu Skerl

▼ TRSTU

ulica delle Poste šte. 9.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Novo narodno podjetje

prvega odlikovanega elektrofoto-
grafskega atelje-ja

A. Jerkič Via delle Poste 10.

Slikanje izključno pri čarobni električni razsvetljavi ob vsakem vremenu tudi zvečer.

Svetovna novost!

Svetko Hanibal Skerl

Trst, Sv. Ivan.

priporoča svojo bogato založeno prodajalnico jestvin in pekarno.

Pošilja na deželo tudi poštne pošiljke od 5 K. naprej.

Posebno se priporoča č. duhovščini.

Josip Rože

Trst - mizarski mojster - Trst

Via Giulia. — Telefon šte. 1971.

Izdeluje in popravlja vsakovrstna stavbinska in druga mizarska dela. Posojuje tudi različne odre in scenerije za vsako igro ali koncert. Postrežba točna. Cene — jako nizke.

ZALOGA

likerjev v sodčkih in buteljkah

JAKOB PERHAVC

TRST — Via delle Acque — TRST.

Veliki izbor

vsakovrstnih najfinejših in starih vin v buteljkah.

Postrežba točna. — Cene zmerne. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Kdor hoče imeti **lepo in ceno vezane knjige** naj se potruži v **knjigovoznico**

Antona Biecher,

(naslednik L. Pagani-ja)

Trst, ulica Madonna del Mare 6.

Izvršuje se preprosto e kakor tudi najfinije veze knjig. Pr. poroč. se preč. duhovščini

Obrtno in konsumno društvo Sv. Ivan

(pri cerkvi)

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

javlja sl. občinstvu, da je svoje prostore **preustrojilo v najnovejšem sloju.**

Ima na razpolago veliko dvorano v pritličju, najmodernejši pivski salon ter tri sobe rezervirane za krst. poroke in društvene sestanke.

Toči domačevino, istrsko črno, belo vipavsko, kraški teran in refošk v buteljkah.

Za obilni obisk se priporoča: Načelništvu.

Kupite čevlje

— pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru —

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST
pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

— Ta mojster vam postreže po domače, —
z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

Novo pogrebno podjetje

ulica Vincenzo Belini st. 13. (nasproti cerkve sv. Ant. Nov.)

Na razpolago so novi bogato okrašeni mrtvaški vozovi. Bogata zaloga najrazličnejših mrtvaških potrebščin. V zalogi so voščene sveče in krasni venci.

Sprejema se sprevede za mesto, okolico in tudi za prepeljavo v druge kraje in druge dežele.

Cene zelo zmerne.

Telefon 14-02.

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge tudi od
neudov in jih obrestuje po

4 1/2 %

Davke plača hranilnica sama.
Za varnost vlog jamčijo udje

(350) z vsem svojim premoženjem v znesku približno tri milijone kron.

Za večje vloge se tudi dajo višje obresti po ustnem pogovoru s stranko. — Hranilnica in posojilnica je pod nadzorstvom svetoivanske duhovščine. — Vsak krščansko misleč Slovenec naj vlaga svoj denar le pri Ljudski hranilnici in posojilnici pri sv. Ivanu pri Trstu.

Nova slovenska prodajalna!

Vendar enkrat imamo

svojo prodajalno v Trstu!

Prva in edina

slovenska prodajalna

za nabozne reči!

Katoliško tiskovno društvo v Trstu

je odprlo po dolgem prizadevanju svojo prodajalno MOLITVENIKOV, ROŽNIVENCEV, SVETINJ, PODOB, KIPOV, MONŠTRANC, KELIHOV, CERKVENIH OBLAČIL, raznih TISKOVIN za župnijske urade, vse pisarniške potrebščine itd. itd. Prodajalna izvršuje tudi NAROČILA IZ DEŽELE točno in hitro. — Dosedaj smo se klanjali tujeem, sedaj pa „SVOJI K SVOJIM!“

Trst - Via delle Poste 9 (pri veliki pešti) - Trst